HERo
ДаткАйым

Funded by
the European Union

ДаткАйым < Гендердик теңчиликке жаңыча жетишүү
Продвигаем гендерное равенство по-новому

HERo – New narratives towards a gender equal society

Гендер эл аралык укук жана улуттук мыйзамдарда

Эл аралык документтер

HERo ДаткАйым

- **Аялдарга карата басмырлоонун бардык формаларын жоюу жөнүндө БУУнун конвенциясы (CEDAW) жана анын Факультативдик протоколу**
- **Аялдардын саясий укуктары жөнүндө конвенция**
- **Никеге туруу, нике курагы жана никени каттоого макулдук берүү жөнүндө конвенция**
- **Никедеги аялдын жарандыгы жөнүндө конвенция**
- **Эл аралык эмгек уюмунун энеликти коргоо конвенциясы**
- **Пекин аракет платформасы**
- **Аялдарга карата зомбулукту жоюу боюнча декларация**
- **БУУнун Башкы Ассамблеясынын "Туруктуу өнүгүү үчүн 2030 күн тартиби" резолюциясы**
- БУУнун Коопсуздук Кеңешинин 1325 резолюциясы
- **башкалар**

Аялдарга карата басмырлоонун бардык формаларын жоюу жөнүндө БУУнун конвенциясы (CEDAW) төмөнкүлөрдү талап кылат:

- эркектер менен аялдардын ортосундагы тең укуктуулук принцибин өздөрүнүн улуттук конституцияларына же башка тиешелүү мыйзамдарга киргизүү, эгерде бул ишке ашырыла элек болсо, ошондой эле мыйзам жана башка тиешелүү каражаттар менен бул принциптин иш жүзүндө ишке ашырылышын камсыз кылуу;
- керек учурда, аялдарга карата бардык басмырлоого тыюу салуу менен тиешелүү чараларды, анын ичинде санкцияларды колдонуу;
- аялдардын укуктарын эркектер менен бирдей укуктук жактан коргоону орнотуу жана компетенттүү улуттук соттор жана башка мамлекеттик институттар аркылуу аялдарды

Аялдарга карата басмырлоонун бардык формаларын жоюу жөнүндө БУУнун конвенциясы (CEDAW) төмөнкүлөрдү талап кылат:

HERo ДаткАйым

- аялдарга карата кандайдыр бир басмырлоочу аракеттерди жасоодон алыс болуу жана мамлекеттик бийлик органдары менен мекемелердин бул милдеттенмеге ылайык иш-аракетин камсыз кылуу;
- ар кандай адам, уюм же ишкана тарабынан аялдарга карата басмырлоону жоюу үчүн бардык тийиштүү чараларды көрүү;
- аялдарды басмырлоочу мыйзамдарды, жоболорду, каада-салттарды жана тажрыйбаларды өзгөртүү же жокко чыгаруу үчүн бардык тиешелүү чараларды көрүү;
- кылмыш-жаза мыйзамдарынын аялдарга карата басмырлоону түзгөн бардык жоболорун жокко чыгаруу

HERo ДаткАйым

Аялдарга карата басмырлоонун бардык формаларын жоюу жөнүндө БУУнун конвенциясы (CEDAW) төмөнкүлөрдү талап кылат:

- <u>**жыныстардын биринин төмөндүгү же артыкчылыгы же эркектер менен аялдардын стереотиптүү ролдору идеясында негизделген бейкалыс пикирлерди жок кылууга жана каада-салттарды жана башка бардык тажрыйбаларды жок кылууга жетишүү үчүн эркектер менен аялдардын жүрүм-турумунун социалдык жана маданий үлгүлөрүн өзгөртүү;**</u>
- **үй-бүлөлүк тарбия энеликти коомдук функция катары туура түшүнүүнү жана бардык учурларда балдардын таламдары үстөмдүк кылган шартта өз балдарын тарбиялоо жана өнүктүрүү үчүн эркектер менен аялдардын жалпы жоопкерчилигин таанууну камтыган шарттарды түзүү.**

Катышуучу-мамлекеттер аялдарды сатуунун жана аялдарды эксплуатациялоонун бардык формаларына

Пекин аракет платформасы:

1. Аялдар жана жакырчылык
2. Билим берүү жана кесиптик даярдоо
3. Аялдар жана саламаттык сактоо
4. Аялдарга карата зомбулук
5. Аялдар жана куралдуу кагылышуулар
6. Аялдар жана экономика
7. Аялдардын саясатты иштеп чыгууда жана чечимдерди кабыл алууда катышуусу
8. Аялдардын шартын жакшыртуу боюнча институттук чаралар
9. Аялдардын адам укуктары
10. АЯЛДАР жана ЖМКлар
11. Аялдар жана айлана-чөйрө
12. Кыздар

HERo ДаткАйым

10. Аялдар жана ЖМКлар

- Жалпыга маалымдоо каражаттарында аялдарды терс же кемсинткен маанайда көрсөтүү практикасын ….. өзгөртүү керек….
- Көпчүлүк өлкөлөрдө ЖМКлар жигердүү жана ар түрдүү жашоону алып бара жаткан аялдардын жана алардын өзгөрүп жаткан дүйнөгө кошкон социалдык салымынын тең салмактуу чагылдырбайт.
- … ЖМКлардагы зордук-зомбулуктун жана адамдын кадыр-баркын кемсинтүүчү же порнографиялык чагылдыруулар… аялдардын абалына жана алардын коомдук жашоого катышуусуна терс таасирин тийгизет.
- Ошондой эле, аялдардын салттуу ролун бекемдеген программалар да абдан чектөөчү нерсе болушу мүмкүн.
- Керектөөчүлүккө болгон глобалдык тенденция жарнактар жана жарнамалар көбүнчө аялдарды биринчи кезекте керектөөчү катары көрсөтүп, кыздар менен

10. Аялдар жана ЖМКлар (Пекин аракет платформасы)

HERo ДаткАйым

Өкмөттөр жана эл аралык уюмдар кандай иш-аракеттерди кыла алат….. :

а) …. маалымат, билим берүү жана коммуникация жаатындагы изилдөөлөр жана стратегиялар, ….. аялдардын жана кыздардын тең салмактуу имиджин көтөрүү жана алардын көп ролдорун чагылдыруу;…

с) ЖМК адистери үчүн гендердик аспектилерди камтыган билимин жогорулатуу боюнча окутуулар… стереотиптик эмес, тең салмактуу жана ар түрдүү аялдардын образын ЖМКда түзүүгө жана колдонууга ксмөктөшүү;

d) ЖМКларды аялдарды кемсинтүүчү катары көрсөтүүдөн жана аларды сексуалдык объект жана буюм катары колдонуудан баш тартууга , аларды чыгармачыл адам, өнүгүү процессине негизги салым кошуучу катары көрсөтүүгө жана анын артыкчылыктарынан пайдаланууга үндөө;

е) ЖМКда көрсөтүлгөн аялдардын терс стереотиптүү сүрөттөрү….. басмырлоочу жана кемсинтүү, ошондой эле абройуна шек келтирүүчү болуп саналат деген түшүнүктү жайылтуу;

f) натыйжалуу чараларды кабыл алуу же ишке ашыруу, анын

10. Аялдар жана ЖМКлар (Пекин аракет платформасы)

ЖМК жана жарнама агенттиктери кандай аракеттерди кыла алат:

а) Аялдардын стереотиптүү эмес имиджин көрсөтүүгө көмөктөшүү үчүн кесиптик жүрүм-турум колдонмолорун жана кодекстерин жана өзүн өзү жөнгө салуунун башка формаларын ….. иштеп чыгуу;

b) ЖМКда, анын ичинде жарнактарда аялдарга карата зордук-зомбулукка, кадыр-баркты басмырлаган же порнографиялык материалдарга карата кесиптик жүрүм-турумдун эрежелерин жана кодекстерин түзүү;

c) Жарандык коом чечилишине кызыкдар болгон бардык маселелерди чечүү контекстинде гендердик аспектилерди камтуу;

d) ЖМКлардын бардык деңгээлдеринде чечимдерди кабыл

10. Аялдар жана ЖМКлар (Пекин аракет платформасы)

HERo ДаткАйым

Жалпыга маалымдоо каражаттары, бейөкмөт уюмдары жана жеке сектор ….. мамлекеттик органдар менен кызматташууда кандай аракеттерди кыла алат :

а) гендердик теңчиликке жана үй-бүлөдөгү аялдар менен эркектердин ролун стереотипсиз бөлүштүрүүгө багытталган медиа кампаниялар аркылуу үй-бүлөнүн милдеттерин адилет бөлүштүрүүгө көмөктөшүү, жубайлардын бири-бирине жана балдарына жана бардык адамдарга карата катаал мамилени, анын ичинде үй-бүлөлүк зомбулукту жана аялдарга карата зомбулуктун түрлөрүн жоюуга багытталган маалыматты жайылтуу;

b)бул кызматка өз салымын кошуп эмгектенип келген лидер-аялдар жөнүндө материалдарды….. анын ичинде ар кандай турмуштук тажрыйбаларды чагылдырган, алар менен чектелбестен, иш менен үй-бүлөлүк милдеттерди тең алып жүрүү тажрыйбасы….. кесипкөйлөр , жетекчи аялдар жана ишкерлер жөнүндө, өзгөчө жаш аялдар үчүн үлгүлөрдү түзүү максатында макалаларды жана материалдарды жайылтуу;

с) маалыматты жайылтуу жана аялдардын укуктары жөнүндө маалымдуулукту жогорулатуу үчүн мамлекеттик жана жеке билим берүү программаларын колдонуу менен масштабдуу кампанияларды жайылтууга көмөктөшүү……

HERo ДаткАйым

Эркектер менен аялдар үчүн бирдей укуктар менен бирдей мүмкүнчүлүктөрдүн мамлекеттик кепилдиктери жөнүндө КР мыйзамы

- мамлекеттик башкарууда гендердик теңчиликтин кепилдиктери, мамлекеттик жана муниципалдык кызматка кирүүдө бирдей укуктар жана бирдей мүмкүнчүлүктөр, ошондой эле кызмат тепкичи менен көтөрүлүүдө, квота системасы, ага ылайык мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кадрдык курамында бир жыныстагы кызматкерлер басымдуулук кылбашы керек;
- түз жана кыйыр гендердик басмырлоого тыюу салуу;
- гендердик статистика жүргүзүү зарылдыгы;
- экономикалык, социалдык жана эмгек мамилелеринде гендердик теңчиликтин кепилдиктери;
- гендердик теңчиликти сактоону камсыздоо механизмдери.

Башка ченемдик укуктук актылары

- Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө КР конституциялык мыйзамы
- Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө КР мыйзамы
- КР Эмгек кодекси
- КР Үйбүлө кодекси
- КР Кылмыш-жаза кодекси
- КР Укук бузуулар жөнүндө кодекси
- ж.б.

HERo
ДаткАйым

Гендердик теңчилик

- аялдардын жана эркектердин бирдей укуктук статусу жана аны ишке ашыруунун бирдей мүмкүнчүлүктөрү, жынысына карабастан адамдарга жашоонун саясий, экономикалык, эмгектик, социалдык, коомдук жана маданий чөйрөлөрүнө катышуу үчүн өз жөндөмдүүлүктөрүн эркин пайдаланууга мүмкүндүк берет.

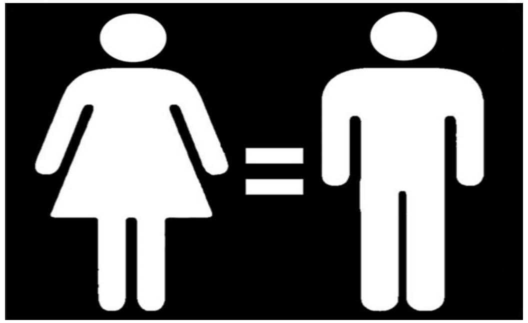

Тең укуктар
Бирдей мүмкүнчүлүктөр
Бирдей жыйынтыктар

HERo
ДаткАйым

www.hero-datkayim.kg

CENTRO SVILUPPO CREATIVO DANILO DOLCI

SOCIAL TECHNOLOGIES AGENCY
STA ACT
АГЕНТСТВО СОЦИАЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Funded by
the European Union

This publication was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of CSC Danilo Dolci and PA Social Technologies Agency and do not necessarily reflect the views of the European Union.